

Názov projektu:

Ludotéka – Hrou pre život

Autor/ka: Mgr. Petra Lužinská

Stručný popis:

Účelom vybudovania Ludotéky, bude snaha prispieť k vyrovnaniu sociálnych rozdielov vo vlastníctve hračiek a prispieť k rozvoju kultúry hrania. Ludotéka by mala zároveň slúžiť aj k ďalšiemu vzdelávaniu pre laickú aj odbornú verejnosť a neskôr aj pre výskum.

Ludotéka - sprístupní rôznym vekovým skupinám všetko zo sveta hier a hračiek, povzbudí k novým, zaujímavým a aktívnym činnostiam trávenia voľného času podľa vlastného záujmu, vytvorí nové možnosti ku komunikácii a interakcii medzi deťmi, mládežou, dospelými a staršou generáciou. Rovnako aj medzi zdravotne znevýhodnenou a zdravou populáciou. Cieľom je prispieť k vyrovnaniu sociálnych rozdielov vo vlastníctve hračiek, prispieť k rozvoju kultúry hrania. Ludotéka zároveň slúži aj na výskum a ďalšie vzdelávanie pre laickú aj odbornú verejnosť.

Popis projektu:

Slovom *ludotéka* (lat. „ludus“ - hra, zábava, tanec, šport; gr. „theca“ - puzdro, schránka, skrinka, truhlica) sa označuje **kultúrna inštitúcia** - zariadenie **pre aktívnu a zmysluplnú realizáciu voľného času**. Hra je hlavnou aktivitou v predškolskom veku, avšak zmysel má aj v dospelosti a v starobe zdravej populácie, ako aj u ľudí telesne, zdravotne, zmyslovo, mentálne postihnutých a emocionálne či sociálne narušených.

Ludotéka by bola zriadená v priestoroch Súkromného centra voľného času Rossija v Sásovej - Magurská 14 (budova bývalej materskej škôlky). V jej blízkosti sa nachádza športové ihrisko, SZUŠ a množstvo základných škôl. V dvojposchodovej budove je k dispozícii viacero miestností a má základné sanitárne vybavenie. Rovnako k budove prináleží aj záhrada.

Ludotéka s jej komplexným cieľovým postavením má **osloviť všetky skupiny obyvateľov**.

1. Deti a mládež rôznych vekových skupín

CIEĽOM JE

- viesť k zmysluplnej činnosti vo voľnom čase prostredníctvom hier
- učiť sa hrať (ako proces, činnosť)
- ponúkať možnosti kontaktov
- rozšíriť ponuku hracích prostriedkov
- rozvíjať vedomosti, zručnosti a postoje

2. Rodičia, starí rodičia a ostatní členovia rodiny

CIEĽOM JE

- zblíženie dospelých a detí prostredníctvom hier
- informovať a poradiť v otázkach nákupov hier a hračiek
- informovať o variantoch trávenia voľného času v rodinnom kruhu

3. Seniori (dôchodcovia)

CIEĽOM JE

- odhaliť atraktivnosť starých hier
- vybaviť (sprostredkovať) obsah starých hier
- zabezpečiť transfer vedomostí
- vyrovnávať generačné rozdiely

4. Učitelia a vychovatelia

CIEĽOM JE

- vyzývať k ďalšiemu vzdelávaniu
- predkladať možnosti trávenia voľného času prostredníctvom hier
- informovať o aspektoch hry

5. Vedci a študenti

CIEĽOM JE

- cvičenie a prax pre študentov
- overenie vedeckých poznatkov

FUNKCIE

Výmena

V Ludotéke má jednotlivec, pre ktorého hrací prostriedok stratil hodnotu, príležitosť vymeniť ho za iný. Tým bude doba používania a druh variabilné a hracia funkcia a hodnota vymieňaných prostriedkov ostáva zachovaná. Deti a mládež v procese výmenného jednaní sa môžu venovať sociálnej komunikácii a interakcii a tým aj nepriamo povzbudzovať k hre.

Na zabezpečenie tejto funkcie sa budú uskutočňovať v pravidelných intervaloch pod vedením a kontrolou zodpovedných pracovníkov výmenné podujatia, ako napr. **výmenné trhy**. Tak prestáva byť výmena hračiek náhodnou a individuálnou, ale stane sa zážitkom pre všetkých. Hracie prostriedky určené na výmenu sa môžu uskladňovať v na to určenom priestore Ludotéky.

Opravovanie

V opravovni zriadenej v Ludotéke sa môžu opravovať hračky v osobnom vlastníctve aj hračky, ktoré sú majetkom Ludotéky. Deťom a mládeži je k dispozícii potrebný materiál a náradie. Deti môžu pracovať samostatne alebo pod vedením odborníkov. Konkrétny hrací prostriedok tak získava opäť svoju hodnotu.

V procese činnosti si deti rozvíjajú svoje zručnosti, získavajú poznatky o materiáloch a ich spracovaní a touto často namáhavou činnosťou sa zároveň učia chrániť a vážiť si svoje hračky.

Ponuky Ludotéky sa koncentrujú na:

- opravu hracích prostriedkov z dreva, plastov, kovu
- opravu hracích prostriedkov na elektrický pohon
- opravu a doplnenie návykových a konštrukčných hier
- a na vylepšovanie oblečenia bábik

Deti sa môžu na báze dobrovoľnosti stať **členmi záujmových krúžkov** ako opravári a pomocníci a tým nachádzajú nové možnosti zmysluplného, aktívneho a užitočného trávenia voľného času.

Výroba a zhotovovanie

Ludotéka dáva možnosť návštevníkom vyvíjať a zhotovovať nové hracie prostriedky. Deti môžu s pomocou dospelých vytvárať v rámci Ludotéky jednoduché, ale aj nákladné hračky. Za intenzívnej účasti detí a mládeže sa bude uskutočňovať výroba novej hračky od návrhu až po jeho konečné zhotovenie. Do procesu výroby a zhotovovania sa zapája fantázia, upevňuje sa bohatosť nápadov a želaní detí. Tým sa rozvíja zvláštny druh detskej kreativity a spontánnosti, zručnosti v zaobchádzaní s náradím (strihanie, rezanie, maľovanie ...).

Dospievajúci sú oboznámení so základnými pravidlami ručnej práce. Cez manuálnu činnosť sa umožní aj duševný rozvoj, upevní sa sebavedomie a vytvorí sa emocionálny vzťah detí k vyrobeným hračkám. Prostredníctvom spoločnej práce rastie súdržnosť všetkých zúčastnených v procese výroby.

Ako materiál pre výrobu hračiek bude slúžiť:

- papier a lepidlo (strihy, skladačky, puzzle, modely ...)
- látka a koža (oblečenia, aplikácie ...)

- drevo (modely, zvieratká, dopravné prostriedky, domy ...)
- kov (drôtené pletivá, bábky ...)

Nové výrobky sa môžu vyrábať aj z odpadového materiálu (drevo, plechovky, papier, drôty), čím sa rieši aj problém "tretí svet" a problematika odpadu. Styk s prírodnými materiálmi pri zhotovovaní a výrobe hračiek je jedným z ďalších ťažiskových bodov Ludotéky. Touto cestou sú deti a mládež motivované znova objavovať a starať sa o pôvodné hračky. Prírodné materiály (piesok, voda, hlina, konáre, listy atď.) majú výhodu, že ich využitie nepozná hraníc. Popri tom deti môžu získať poznatky o prírode a ekologických problémoch.

V Ludotéke deti vyrábajú alebo zhotovujú hračky aj pre druhé deti. Napr. staršie pre mladšie, zdravé pre handicapované, pre deti zo zahraničia a naopak. V tomto ohľade sa u nich rozvíja pocit súdržnosti a priateľstva.

Informovanie a poradenstvo

Deti a mládež, rodičia a ostatní členovia rodiny, ako aj všetci zainteresovaní, majú v rámci Ludotéky k dispozícii bohatý a neobmedzený poradenský potenciál, ktorý sa sústreďuje na oblasť hier a hracích prostriedkov v úsilí zlúčiť všetky relevantné aspekty (pedagogicko-psychologické, historické, kultúrne, sociálne, trhové atď.)

Vychádzajúc z cieľov Ludotéky ako aj z požiadaviek návštevníkov sa budú uplatňovať rôzne formy informovania a poradenstva (rozhovory, diskusie, reprezentačné podujatia - semináre, výstavy, trhy...).

V rámci informačného poradenstva a starostlivosti nadobúda veľký význam **mediotéka** - zbierka rôznych médií (knihy, noviny, časopisy, videozáznamy na tému hry a hračky).

Ludotéka pomáha vychovávateľom a učiteľom pri **ďalšom vzdelávaní**, podporuje získavanie poznatkov a praktických skúseností cez priamy kontakt s hrajúcimi sa deťmi. Sprostredkovanie vedomostí o pedagogicko-psychologickom a didakticko-metodickom pôsobení hracích prostriedkov na správanie detí a ich využití pre vychovateľskú prácu tvorí podstatnú časť ďalšieho vzdelávania. K tomu slúžia nové metódy:

- pozorovania hrajúcich sa detí
- experimenty
- prieskumy trhu
- hodnotenia literatúry

Takto získané vedomosti sa môžu stať predmetom prednášok, seminárov, praktických cvičení.

Nákup a predaj

V Ludotéke môžu rodičia a iní užívatelia hracích prostriedkov, ktoré pre nich stratili hodnotu, prostredníctvom komisionálneho predaja tieto hračky ponúknuť na predaj a naopak kúpiť iné. Táto funkcia slúži na tvorbu optimálneho sortimentu hier a hračiek pre užívateľov Ludotéky.

Konkrétna realizácia sa uskutočňuje dvomi spôsobmi:

1. Predaj nových alebo vlastnoručne vyrobených hracích prostriedkov, ktoré sú prezentované na výstavách, predajných trhoch a bazároch v rámci Ludotéky v pravidelných intervaloch.
2. Nákup a predaj použitých hracích prostriedkov, ktoré sa v Ludotéke môžu opravovať a znova predávať a tak získajú opäť svoju úžitkovú hodnotu.

Jednou z variant je predaj súčastí a príslušenstva k hrám a hračkám (napr. príslušenstvo bábik), ktoré umožňujú optimálne využitie funkcie základných hracích prostriedkov. Ďalej je možné vyrábať a predávať maskotov Ludotéky, čím sa zvýši stupeň jej známosti a šíri sa do povedomia verejnosti.

Zisk z predaja nových, vyrábaných a použitých hračiek bude použitý na financovanie Ludotéky.

Hranie (hlavný zmysel)

Všetky funkcie Ludotéky slúžia hre, jej aktivovaniu a vyvíjaniu. Funkcia hranie je prezentovaná s rôznou intenzitou vo všetkých ostatných aktivitách. Obsahuje všetky priame hracie aktivity, ktoré sa uskutočňujú ako:

- individuálne, partnerské a skupinové hry
- tematické hracie popoludnia
- hravé akcie v priestoroch Ludotéky
- hravé akcie v rôznych detských zariadeniach a školách
- oslavy sviatkov s vybavením príslušnými hracími prostriedkami atď.

Prostredníctvom cieleného nasadenia vybraných didaktických prostriedkov sa môže rozvíjať proces učenia a základné zručnosti. Môžu sa **tvoriť rôzne záujmové krúžky**, ktorých členovia majú pridelené konkrétne úlohy alebo témy, napr. pomoc mladším pri oprave hračiek, učiť mladších nové hry a pod. Vďaka spoločnej práci a hlavne prostredníctvom atraktívnych hracích aktivít by si mala Ludotéka **zachovať svoju hodnotu ako aj funkciu multiplikátora dobrých nápadov**.

Otváracie hodiny Ludotéky:

Pondelok - Piatok 10:00 - 18:00
Sobota - Nedeľa 10:00 - 16:00

Za využívanie služieb Ludotéky sa bude platiť nepatrný poplatok, ktorého výška bude určená podľa dĺžky predplatného. Každý užívateľ obdrží členskú kartu. Deti do 6 rokov môžu navštevovať Ludotéku len v sprievode dospelých. Akýkoľvek príspevok bude využitý na rozvoj a spustenie ďalších etáp Ludotéky (vypožičiavanie hračiek, rozšírenie výskumnej funkcie, vybavenie exteriéru - hravá záhrada, cvičenia pre deti a rodičov, aktivity mimo areálu Ludotéky - exkurzie, výlety, predstavenia, turistika...)

Čas a miesto realizácie projektu:

Júl 2014 - December 2014

Súkromné centrum voľného času Rossija, Magurská 14, Banská Bystrica

Rozpočet projektu:

Druh položky:	Suma v €:
1. hračky pre najmenších (do ruky, závesné, ťahacie a strkacie, chodítka) 3 ks z každého druhu	180 €
2. motorické hračky (labyrinty, zatĺkacie a strkacie, šnurovacie a prevliekacie, balančné a skladacie) 3 ks z každého druhu	280 €
3. didaktické a vedecké hračky (zmysly, jazyk, počítanie, triedenie a puzzle) 3 ks z každého druhu	300 €
4. stavebnice (guličkové dráhy, vláčkodráhy, stavby) 3 ks z každého druhu	400 €
5. vzdelávacie a spoločenské hry (pre 1, 2, 2 a viac hráčov) 2 ks z každého druhu	400 €
6. tvorivá činnosť (kreatívne sady, výtvarné potreby)	400 €
7. hudobné nástroje (5ks sád)	100 €
8. LEGO	100 €
9. základné vybavenie dielne a opravovne (pracovný stôl, police, skrine, náradie, materiál doplnkových a náhradných dielov, stroje na opracovanie materiálu)	1000 €
10. kancelárske potreby a nákup kníh, časopisov a videozáznamov (téma Hry a hračky)	600 €
11. odmeny pracovníkov (4 mesiace)	1000 €
Celkový rozpočet projektu v €:	4760 €

Dobrovoľnícka činnosť navrhovateľa:

- zmluva o dobrovoľníckej činnosti
 - odborný dohľad pri hrových aktivitách
 - vedenie a kontrola výmenných podujatí (trhy, ...)
 - spolupráca s dieťaťom pri opravovaní a vylepšovaní hračiek a rovnako aj pri výrobe hračiek
 - v prípade vzniku, vedenie záujmových krúžkov
 - práca dobrovoľníkov v oblasti poradenstva (zameraného na hru a hracie prostriedky)
 - spolupráca s vychovávateľmi, učiteľmi pri ďalšom vzdelávaní
- príprava akcií rôzneho druhu (výstavy, predajné trhy, bazáre, ...)